

**PROF. DR. MEŞEDİHANIM
SADULLAĞIZI Nİ'MET
(Nİ'METOVA)**

Prof. Dr. Meşedihanım Sadullahgızı NİMET, 5. 01.1924 tarihinde Bakü'nün merkeze bağlı II. Zabrat köyü'nde orta halli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. İlk öğrenimini kendi köyünde, orta öğrenimini ise I. Zabrat Köyü'nde tamamlar. 1943 yılında Azerbaycan Devlet Üniversitesi Şarkşinaslık Fakültesi'nin Farsça Bölümü'ne girer. Bu bölümden 1948 yılında mezun olan Meşedihanım S. NİMET, 1949 yılında Azerbaycan İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü Epigrafya Bolumü'ne asistan olarak **girer**. *Epigrafik Abidelerden Hareketle XIV-XVI. yüzyıl Şirvan Tarihinin öğrenilmesi* **adlı yüksek** lisans çalışmasıyla 1954 yılında *uzman*; *XIV-XIX. yüzyıl Epigrafik Abideleri ve Bunların Azerbaycan'ın İctimai, İktisadi ve siyasi tarihinin Öğrenilmesinde Yeri ve Önemi* **adlı çalışmasıyla** da 1968 yılında **doktor** unvanını alır. Müteakip yıllarda ciddi ve başarılı çalışmalarıyla Azerbaycan'ın ilk epigrafya doçenti ve profesörü olur.

Prof. Dr. Meşedihanım NİMET, yarım yüzyıla yaklaşan araştırma ve incelemeleri sonucunda Türk İslam yerleşim merkezlerindeki özellikle de bu gün Azerbaycan, Gürcistan, Dağıstan, Nahçıvan ve Ermenistan sınırları içinde kalan ata dede Oğuz topraklarındaki üç bine yakın abideyi gün ışığına çıkarır. İlim aleminin istifadesine sunulan bu abideler, Türk milletinin tarihi, askeri, siyasi, içtimai ve kültürel bir çok bilinmezini aydınlattığı gibi; Türk milletinin, Türk dünyasının ilişkide bulunduğu milletlerin, devletlerin geçmişlerine ait pek çok kıymetli bilgiyi de günümüze kadar taşır. Prof. Dr. Meşedihanım NİMET, **ait oldukları toprakların tapusu** olarak gördüğü bu abidelerin ortaya çıkarılması, korunması vb. problemlerinin halledilmesi hususunda son derece titiz davranır; büyük emek sarfeder ve bu yüzden de birçok baskıya, zulme, saldırıya maruz kalır. Çoğu zaman da muhalifleri Ermeniler ve bunların hamisi durumundaki Ruslar olur. Nitekim o, sözde ilim adamı (!) özde ise, Ermeni terör örgütlerinin ilim alanındaki sözcüsü, temsilcisi durumundaki **A.D Papazyan, A. Haçatryan, arakelyan, A. Agopyan...** gibi akademik kimlik taşıyan fanatik Ermeni komitacılarıyla yıllarca mücadele eder. **Büyük Ermenistan Kurma Emeli** peşinde koşan ve bu uğurda salya döken

Yrd. Doç. Dr. Cengiz ALYILMAZ

Atatürk Ü. Kazım Karabekir E. Fak. Türk Dili ve Ed. B. Öğretim Üyesi

Taşnakçıların maskelerini bir bir düşürür ve bunları uluslar arası arenada defalarca rezil eder.

Prof. Dr. Meşedihanım Nİ'MET, komünist baskının, zulmün doruğa ulaştığı, Türklük adına, İslam adına faaliyet gösterenlerin bir bir ortadan kaldırdığı, yok edildiği dönemlerde bile her türlü tehlikeyi göze alacak çalışmalarına hız verir. Mezar taşlarında, sandukalarda, cami, medrese, tekke, zaviye, kümbet... kitabelerinde sufizmin, tarikat temsilcilerinin izlerini, bunların bir birleriyle olan ilişkilerini araştırıp tespit eder. Bununla da Türkistan'dan Kafkasya'ya, Kafkasya'dan da Anadolu'ya / Türkiye'ye kadar uzanan ırki ve dini birlik, bütünlük ve aynılığı ortaya koymaya çalışır. Bütün bu özverili çalışmalarının yanı sıra onu halen Azerbaycan Cumhuriyeti İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü Epigrafya Bölüm Başkanı; Arkeoloji ve Etnografya Bölümü İlmî Şubesi'nin, Tarih Medeniyet Abideleri'nin Korunması Cemiyeti'nin, BDT Şarkşinaslık Enstitüsü Azerbaycan Cumhuriyeti Kadınlar Şurası'nın daimi üyesi, üniversitede dersler veren, asistanlar yetiştiren hoca olarak da görürüz. Türk Lehçe ve Şiveleri'nin büyük bir bölümüyle birlikte Rusça, Farsça, Arapça, İngilizce ve Ermenice bilen Prof. Dr. Meşedihanım Nİ'MET, evli ve iki çocuk annesidir. Çocuklarından oğlu Fuat Guliyev AĞAKERİM kimya profesörü, kızı Vefa GULİYEVA ise, tarih doçentidir.

Prof. Dr. Meşedihanım Nİ'MET'in hayat hikayesine ait bu bilgilerden sonra şimdi de onun eserlerinden oluşturduğumuz bir bibliyografyayı dikkatlere sunuyoruz:

1) **XV. Esr Şirvan Tarihinin Öyrenilmesinde Derbend Kitabelerinin Ehemmiyeti** (XV. Yüzyıl Şirvan Tarihinin Öyrenilmesinde Derbend Kitabelerinin Önemi), Azerbaycan SSR EA Xeberleri, İctim. Elmler Seriyası, No: 11, s. 1, Bakü 1955.

2) **Baladaki Şirvanşahlar Sarayı Kitabelerinin Öyrenilmesi Tarihinden** (Bakü'deki Şirvanşahlar Saray Kitabelerinin Öyrenilmesi Üzerine), Azerbaycan SSR EA Tarih Ensütüsü Eserleri, c. XII, s. 12, Bakü 1955.

3) **1954. İl Derbend Seferi Haggında İlk Me'umat** (1954 Yılında yapılan Derbend Seferi Hakkında İlk Bilgiler), Azerbaycan SSR EA Me'ruzeleri, No: 11, c. XI, s.735 741, Bakü 1955.

4)**(RIZAYEV Niyaz ile birlikte), Nizameddin. Mescidi** (Nizameddin Camii), Azerbaycan İnceseneti, Bakü 1956.

5) **Guba, Xaçmaz ve Gusar Rayonlarının Be'zi Epigrafik Abideleri** (Guba, Xaçmaz ve Gtisar Bölgelerinin Bazı Epigrafik Abideleri), Azerbaycan Tarih Enstitüsü Eserleri, c. XIII, s. 2 5, Bakü 1953.

6) **XIV XVI. Esr Şirvan tarihinin Öyrenilmesine Dair / Epigrafik Abideler Esasında** (Epigrafik Abidelerden Hareketle XIV XVI. Yüzyıl Şirvan Tarihinin Öyrenilmesi Üzerine), ELM, s. 9, Bakü 1959.

7) **XIX. Esr İki Gence Xettatının İşi Haggında** (XDC. Yüzyılda Yaşamış Genceli İki Hattatın Sanatları Üzerine), Azerbaycan SSR EA Xeberleri İct. Elmler seriyası, No: 3, s. 5, Bakü 1959.

8) **Zagatala Rayonu, Mosul Kendindeki Camenin Kitabeleri** (Zagatala'nın Mosul Köyü'ndeki Camiinin Kitabeleri), Azerbaycan SSR EA Me'ruzeleri, No: 8, c. XV, s. 3, Bakü 1958.

9) **Şuşa Şehrindeki Camenin Kitabeleri,** (Şuşa Şehrindeki Cami'nin Kitabeleri), Azerbaycan SSR EA, Xeberleri, No: 1, İct. Elmler seriyası, s. 47 48, Bakü 1961.

10) **Nuxa Xan Gebristanlığında Mezardaşlarının Kitabeleri Haggında** (Nuxa Xan Mezarlığında Mezar Taşı Kitabeleri Üzerine), Azerbaycan SSR EA Xeberleri İct. Elmler seriyası, No: 6, s. 19 38, Bakü 1961.

11) **Azerbaycanın Cenub Rayonlarındaki Be'zi Epigrafik Abideler Haggında** (Azerbaycan'ın Güney Bölgeleri'ndeki Bazı Epigrafik Abideler Üzerine), Azerbaycan SSR EA, İct. Elmler Seriyası, No: 2, s. 17 35, Nakü 1962.

12) **Pamyatniki Şirvan'a XV. veka.** (XV. Yüzyıl Şirvan Kitabeleri), Şerg Epigrafikası, c. XV, s. 8, Moskova Leningrad 1963, (Ruşça).

13) **Azerbaycan Epigrafik Abideleri (XVII XVIII Esrler),** (XVII XVIII. Yüzyıla Ait Azerbaycan Epigrafik Abideleri), Elm, s. 10, Bakü 1963.

14) **XVI. Esr Hezre Abidelerinin Kitabeleri** (XVI. Yüzyıl Hezre Abidelerinin

Kitabeleri), Azərbaycan SSR EA Tarih Enstitüsü Eserleri, c. XVI, s. 1 5, Bakü 1963.

15) **Firman 964 / 1556 1557 gg. Şaxa Taxmaspa I v sobornoy meçeti gor. Baku** (Şah Tahmasip Fin Bakü Cami ve Məscitlərindəki Fərmanları 964 / 1556 / 1557), Tezisi dokladov MAEİA (Arkeolojik ve Epigrafik Araştırmalar Adına düzenlenen Sempozyum Materyalleri), s. 2, Bakü 1964, (Rusça).

16) **İzobrajeniya na memorialnmx pamyatnikax XVI veka sb yazannie s kultom ongonov** (XVI. Yüzyıl Hatıra Abidələrindəki Oğunlarla İlgili Kabartmalar), Tezisi dok. "Materiali sessii, posvyaşçe. İtogram arxeol. İ etnogr. İssled. 1964 g." (1964 Yılında Arkeolojik ve Etnografik Araştırmalar Adına Düzenlenen Sempozyum Materyalleri), s. 2, Bakü 1964 (Rusça)

17) **Tetbigi Senetde Gedim Dini Ayinlerde Azerbaycan Xalqının Elagedar Be'zi Motivler (XV XVI. Esr Mezardaşlarına Esasen)** (XV XVI. Yüzyıl Mezar Taşlarından Hareketle Uygulamalı Güzel Sanatlarda ve Eski Dini Törenlerde Azərbaycan Halkına Ait Bazı Motifler), Azərbaycan Xalqının Teşekkülü ve Etnogenezi probleminə Hesr Olunmuş Seminarın Materialları (azerbaycan halkının Yeşekkülü ve Soyu Meselesi Adına Düzenlenmiş Seminerin Materyalleri), s. 3 6, Bakü 1965.

18) **XV. Eser Şirvan Tarixine Dair Giymetli Sened** (XV. Yüzyıl Şirvan tarihine Ait Kıymetli Bir Belge), Azərbaycan SSR EA Xeberleri, Tarix, felsefe, Hügug seriyası, No: 4, s. 63 71, Bakü 1966.

19) **Uguzskie elementi na pamyatnikax XVI veka material'noy kul'turı Azerbaydjana** (Azərbaycan'ın XVI. Yüzyıla ait Maddi medeniyet Abidələrində Oğuz İzleri), Tezisi dokl. Vsesoyuz soveşç, po etnogenezu turkmenskogo naroda (Türkmen halkının Teşekkülü Adına Düzenlenen Umumi Sempozyumunun Bildirleri), s. 3, Aşgabad 1967, (Rusça).

20) **I. Şah Abbasın İki Fermanı** (Şah Abbas I'n İki fermanı), Şerg Epigrafikası, c. XVIII., s. 6, Moskova Leningrad 1967.

21) **Nadpis' grobnitsı " Baba Samita " (XVI) ob obşçestve " Bektaşiya " i " Baba Samit"** (Baba Samit Türbesi'nin Kitabesi; XVI.

Yüzyılda Bektaşilik ve Baba Samit Teşkilatı Üzerine), Azərbaycan SSR EA Me'ruzeleri, No: 4, c. XXIV, s. 80 84, Bakü 1968, (Rusça).

22) **Epigrafiçeskie pamyatniki i ix znaçenie v izuçenii sotsialno ekonomičeskoj istorii Azerbaydjana (XIV XIX w.)** XIV XIX. Yüzyıl Epigrafik Abideleri ve Bunların Azərbaycan'ın İçtimai İktisadi Tarihinin Öğrenilmesindeki Yeri ve Önemi), Doktora Tezi'nin Özeti, Bakü 1968, (Rusça).

23) **(İSMİZADE Ömer Ş. İle birlikte). Novie pliti s nadpis'yu i izobrajeniyami iz Bailgesri** (Bayıl Sarayı'nda Bulunmuş Kitabeli ve Tasvirli taşlar), AO 1969 godu v SSSR, (1969 Yılı'na Ait SSRİ Arkeolojik Keşifleri), s. 382 383, Moskova 1970, (Rusça).

24) **(EHMEDOV Gara M. ile birlikte) Novie dannie o gorode Şemkure** (Şemkür Hakkında Yeni Bilgiler), AO 1970 godu v SSSR, (1970 Yılı'na Ait SSRİ Arkeolojik Keşifleri), Moskova 1971, (Rusça).

25) **Azerbaycanda Kufi Kitabeler** (Azərbaycan'da Jufi Kitabeler), 1970. İl Azərbaycan'da Arkeoloji ve Etnografik Tedgigatların Yekunlarına Hesr Olunmuş Elmi Sessiyanın materialleri (1970 yılı'nda Azərbaycan'da arkeolojik ve etnografik araştırmalar adına düzenlenmiş ilmi toplantının materyalleri), s. 2, Bakü 1971.

26) **Tarixin Daş Sehifeleri; Ermenistan SSR Erazisindeki Müselman Abideleri** (Tarihin taş sayfaları; Ermenistan SSR Topraklarındaki Müslüman Abideleri), Gobustan İncesenet Almanaxı, No: 3, s. 25 30, Bakü 1972

27) **(ABBASOV E. ile birlikte), Nadpis' meçeti Xvadja Xadji Xamza** (Hoca Hacı Hamza Camii'nin kitabesi), Arxeologičeskie Otkrıtiya v SSSR 1972 g. (1972 Yılı'na Ait SSRİ Arkeolojik Keşifleri), s. 2, Moskova 1973, (Rusça).

28) **(BUNİYATOV Ziya M. ile birlikte), Ob epigrafiçeskie Pamyatnikax Megri** (Megri'nin Epigrafik Abideleri Üzerine), 1972.il Azərbaycan'da Arkeoloji ve Etnografik Tedgigatların Yekunlarına Hesr Olunmuş Elmi Sessiyanın Materialleri (1972 yılında Azərbaycan'da arkeolojik ve etnografik araştırmalar adına düzenlenmiş ilmi toplantının materyalleri), s. 2, Bakü, (Rusça).

29) **Şirvan Tarixine Dair Yeni Sened (XII. Esr)** (XII. Yüzyıl Şirvan Tarihine Ait Yeni Bir Belge), Azərbaycan SSR EA Məruzələri, No: 11 12, c. XXIX, s. 85 90, Bakü 1973, (Rusça).

30) **Sofi Hemid Abideleri Kompleksi** (Sufi Hamid Abideleri Kompleksi), Gobustan İncəsənət Almanaxı, Azərneşr, No: 21, s. S, Bakü 1974.

31) **İnteresı V. V. Bartol'da k epigrafıçeskim pamyatnikam Zakavkaz'ya** (Transkaikasya'daki Epigrafik Abidelere V. V. BARTOLD'un İlgisi), Tez dokl. nauçn. sessii. BÇ 1974 goda.. (1974 Yılında Yapılan BARTOLD Sempozyumu Bildirileri), s. 4, Moskova 1974, (Rusça).

32) **Epigrafikada Xettatlar** (Epigrafide Hattatlar), Gobustan İncəsənət Almanaxı, Azərneşr, No: 1, s. 6, Bakü 1975.

33) **Zengilan ve Cebrayıl Rayonlarının Yeni Epigrafik Abideleri** (Zengilan ve Cebrayıl Bölgelerinin Yeni Epigrafik Abideleri), **1976. il Azərbaycan'da Arkeoloji ve Etnografik Tədqiqatların Yekunlarına Həsər olunmuş Elmi Sessiyanın Materialləri** (1976 Yılı'nda Azərbaycan'da Arkeoloji və Etnografik Araştırmalar Adına Düzenlenmiş İلمي Toplantının Materyalləri), s. 8, Bakü 1979, (Rusça).

34) **Abşeron Üzre Epigrafik Seferin Nəticələri** (Abşeron'a Yapılan Epigrafik Seferin Sonuçları), 1976. il Azərbaycan'da Arkeoloji və Etnografik Axdanşlar (1976 Yılı'nda Azərbaycan'da Yapılan Arkeoloji və Etnografik Araştırmalar), s. 4, Bakü 1979.

35) **Paleografıçeskie osobennosti Lapidarnıx dokumentov Azerbaydjana (XI XIX w.)** (Azərbaycan'da XI XIX Yüzyıla Ait Veciz Üslup Örneklərinin Paleografik özellikləri), Tez. dokl. Vsesouzn. nauçn. Sessii. VİPİG., 11-12-9. 1977, s. 3, Bakü 1978 (Rusça).

36) **Sosyalno pravoviye termini v epigrafıçeskiy pamyatnikax Baku XI XV w.** (Baku'nun XI XV. Yüzyıla Ait Epigrafik Abidelerinde İçtimai ve Siyasi Terimler), Tez dokl. nauçn. sessii. BÇ 1977 goda. (1977 Yılında Yapılan BARTOLD Sempozyumu Bildirileri), s. 4 8, Moskova 1978, (Rusça).

37) **Merdekan Galası** (Merdekan Kalesi), Elm ve Heyat, No: 2, s. 5 8, Bakü 1978.

38) **"Piri Merdekan " Yaxud " Şeyx Tair " Türbəsi** (Piri Merdekan Yahut Şeyh Tair Türbəsi), Elm ve Heyat, No: 3, s. 4, Bakü 1979.

39) **Şemkür Minaresinin Kitabəsi** (Şemkür Minaresinin Kitabəsi), Elm ve Heyat, No: 1, s. 3, Bakü 1981.

40) (TAHİROV A. ile birlikte), **İsmayıl Bey Gutğaşənlinin Epitafiyası və Ölüm Tarixinin Dəqiqləşdirilməsi** (İsmayıl Bey Gutğaşənlinin Mezar Kitabəsi və Ölüm Tarixinin Belirlənməsi), Elm ve Heyat, No: 6, s. 4, Bakü 1979.

41) **Arabo PersoTürkoyazıçme nădpisi na territorii GCCR** (Gürcistan SSR Topraklarındaki Arapça, Farsça və Türkçe Kitabelər), Tez. Dokl. Vsesoyuzn. nauçn. sessii. VİPİG, s. 3, Tiflis 1979, (Rusça).

42) **İlisu Cəməsinin Kitabeləri.** (İlisu Camii'nin Kitabeləri), Elm ve Heyat, No: 3, s. 3, Bakü 1980.

43) **Azərbaycanın Toponimikasını (Övrenmek Üçün Epigrafik Abidələr Mönbe Kimi** (Epigrafik Abidələrdən Hərəkətlə Azərbaycan Yer Adlarının Ögənilməsi) **Azərbaycan SSR Toponomikasının Öyrenilməsinə Həsər Olunmuş Elmi Konfransın Materialları** (Azərbaycan SSR Yer Adlarının Ögənilməsi Adına Düzenlenmiş Konfransın Materyalləri), s. 3, Bakü 1981.

44) **Memorial'ne pamyatniki Azerbaydjana (XII - XIX Esərler)** (XII XIX Yüzyıl Azərbaycan Hatıra Abidələri), Elm ve Heyat, 123 s., Bakü 1981, (Rusça), (Kitap),

45) **Epigrafıçeskie pamyatniki Zakavkaz'ya** (Transkafkasya'daki Epigrafik Abidələr), Tarih Enstitüsü İلمي Arşivi, No: 6774, s. 20, Bakü 1981.

46) **Azərbaycanda Yeni Epigrafik Keşflər** (Azərbaycan'da Yeni Epigrafik Keşifləri), Arkxeologıçeskie Otkrıtiya v SSSR 1974 g. (1974 Yılı'na Ait SSRİ Arkeoloji Keşifləri), s. 2, Moskova 1975, (Rusça).

47) **Abşeronda XII XV. Esrlərə Dair**

Yeni Epigrafik Abidələr (Abşeron'da XII XV.

Yüzyıla Ait Yeni Epigrafik Abidələr),

Arxeologičeskie Otkritiya v SSSR 1977 g. (1977 Yılı'na Ait SSRI Arkeolojik Keşifleri), s. 2, Moskova 1978, (Rusça).

48) **(HEYDEROV M. ile birlikte), Nadir**

Tapıntı Azerbaycan Halkının Teşekkülüne

Dair (Nadir Buluntu Azerbaycan Halkının

Teşekkülüne Dair), Elm ve Heyat, s. 13, Bakü

1981.

49) **Piri Merdekan Haggında Yeni Me'lumat** (Piri Merdekan Hakkında Yeni Bilgiler), Arxeologičeskie Otkritiya v SSSR 1977 g. (1977 Yılı'na Ait SSRI Arkeolojik Keşifleri), s. 2, Moskova 1978, (Rusça),

50) **Bakı Tarihinin DaşŞehifelerinden I** (Bakü Tarihinin Taş Sayfalarından I), Elm ve Heyat, No: 5, s. 11 S, Bakü 1977.

51) **Bakı Tarihinin Daş Şehifelerinden II** (Bakü Tarihinin Taş sayfalarından II), Elm ve Heyat, No: 6, s. 4, Bakü 1981.

52) **Tarihin İziyle; Şeyh Heyder Türbesinin Kitabesi** (Tarihin İziyle; Şeyh Haydar Türbesi'nin Kitabesi), Elm ve Heyat, No: 3, s. 4, Bakü 1981.

53) **Religiya i gosudarstvo v Azerbaydjane** (Azerbaycan'da Din ve Devlet), Tez dokl. nauçn. sessii. BÇ 1982 goda. (1982 Yılında Yapılan BARTOLD Sempozyumu Bildirileri), s. 4, Moskova 1982, (Rusça).

54) **Voprosi izdaniya pamyatnikov kulturi Zagafgaziya na Arabo Perso Tyurkoyazıme I** (Transkafkasya'daki Arapça, Farsça ve Türkçe Kitabelerin Yayınlanması Meselesi I), Tarixşunaslıgın Aktual Problemleri Sessiyanın Tezisleri (Tarih İlminin Güncel Problemleri Sempozyumu Bildirileri), s. 4, Tiflis 1982, (Rusça).

55) **Epigrafičeskie pamyatniki Azerbaydjana o doljnosti " sadrala'zam " i " sadr " (Azerbaycan'ın Epigrafiik Abidelerinde " sadrazam " ve " sadr " Unvanları Üzerine), PPV 1974 (Doğu'nun 1974 Yılı'na Ait Yazılı Abidelerinin Materyalleri), s. 4, Moskova 1981, (Rusça).**

56) **Epigrafičeskie pamyatniki kak istoçniki XI XTX. w.** (Tarihi Belge Olarak XI

XIX. Yüzyıl Epigrafiik Abideleri), May 1983. ilde Bakı'da Keçirilen Şergşunasların Ümumittifag Konferansiyasındaki Me'ruzeler (Mayıs 1983'de Bakü'de Gerçekleştirilen Doğubilimciler Genel Toplantısında Sunulan Bildiriler), s. 5, Bakü 1983 (Rusça).

57) **(GASIMOV A. ile birlikte), Gax Rayonunun Be'zi Epigrafiik Abideleri**

Haggında, (Gax Bölgesinin Bazı Epigrafiik

Abideleri Üzerine), Azerbaycan SSR EA

Xeberleri, TFH, No: 2, s. 52 61, Bakü 1983.

58) **(GASIMOV A. ile birlikte), Balegen Rayonunun Be' zi Epigrafiik Abideleri (XVIII XIX Esrler)**, (XVIII XIX. Yüzyılda Balagen Bölgesinin Bazı Epigrafiik Abideleri), Azerbaycan'da Arxeolojik ve Etnografik Axtarışlar (Azerbaycan'da Arxeolojik ve Etnografik Araştırmalar), Bakü 1982.

59) **Gürcüstan SSR Erazisindeki Ereb Pars Türk Dilli Kitabeler** (Gürcistan SSR Topraklarındaki Arapça, Farsça ve Türkçe Kitabeler), 1981. İlin Menbeşünashg Axdarışları (1981 Yılı'nın Tarihi Kaynaklarının Araştırılması), s. 31 36, Tiflis 1984.

60) **Epigrafičeskie issledovaniya v Azerbaydjanskoy SSSR.** (Azerbaycan'da Epigrafiik Araştırmalar), Arxeologičeskie Otkritiya v SSSR 1981 g. (1981 Yılı'na Ait SSRI Arkeolojik Keşifleri), s.2, Moskova 1983, (Rusça).

61) **Yehya İbn Mehemed veya Memmedbeyli Türbesi (XIV. Esr)** (XIV. Yüzyıla Ait Yehya İbn Mehemed veya Memmedbeyli Türbesi), Elm ve heyat, No: 7, s. 3, Bakü 1982.

62) **Pamyatniki Pir Guseyna xanegaxa v**

Pir Saat çaye (Pir saat Bölgesindeki Pir Hüsyn Xanegahi Türbesinin Kitabeleri), Tez dokl. nauçn. sessii. BÇ 1984 goda. (1984 Yılında Yapılan BARTOLD Sempozyumu Bildirileri), s. 2, Moskova 1984, (Rusça).

63) **Bakı ve Abşeronda Epigrafiik**

Axtarışların Neticeleri (Bakü ve Abşeron'da Yapılan Epigrafiik Araştırmaları Sonuçları), 1979. ilde Azerbaycanda Arxeolojik ve Etnografik Axtarışlar (1979 Yılında Azerbaycan'da Yapılan

Arkeolojik ve Etnografik Araştırmalar), s. 3, Bakü 1984.

64)Voprosi izdaniya pamyatnikov kultun Zagafgaziya na Arabo Perso Tyurkoyaziçne II (Transkafkasya'daki Arapça, Farsça ve Türkçe Kitabeler Külliyyatının Yayınlanması Meselesi II), 1982. İlnn Menbeşunaslıg Axdanşlan (1982 Yılıın Tarihi Kaynaklarının Araştırılması) s. 5, Tiflis 1985, (Rusça).

65)Azerbaycan Epigrafik Abidelerinin Tedgigi (Azerbaycan Epigrafik Abidelerinin İncelenmesi), Arxeologičeskie Otkntiya v SSSR 1983 g. (1983 Yılı'na Ait SSRI Arkeolojik Keşifleri), s. 2, Moskova 1985, (Rusça).

66)Bir Daha Zengezurun Urud Abideleri Haggında (Bir Kez Daha Zengezur'un Urud Abideleri Üzerine), Azerbaycan SSR EA Xeberleri, No: 3, s. 4, Bakü 1985.

Ekleme: Bu makale tarafımızdan Türkiye Türkçe' sine aktarılıp yayımlanmıştır, bk. **Prof. Dr. Meşedlhanım NI'MET, Ermeni İlim Adamları (!) na Cevap II: Bir Kez Daha Zengezur'un Urud Abideleri Üzerine**, Türk Yurdu, Şubat 1995, c. 15, sayı: 90 (436), s. 19 22, Ankara 1995.

67) Be'zi Epigrafik Abidelerin Tehrif Olunması Haggında (Bazı Epigrafik Abidelerin Tahrif Edilmesi Üzerine), Azerbaycan SSR EA Xeberler, No: 2, Bakü 1985.

68)Epigrafıçeskie pamyatniki Azerbaydjana (Azerbaycan'ın Epigrafik Abidelerinden), Bakü Moskova 1955, (Rusça.).

69) Xaraba Gilandan Gec Üzerinde Kitabeler (Gilan Kalıntıları Arasında Kil Alçı Karışımı Sıvalar Üzerine Yazılmış Kitabeler), 1985. ilde Azerbaycanda Arxeolojik ve Etnografik Axtanşlar (1985 Yılıında Azerbaycan'da Yapılan Arkeolojik ve Etnografik Araştırmalar), s 121 122, Bakü 1986.

70)Epigrafıçeskie pamyatniki Şeki Zakatalskoy zom kak istoriçeskie pervoistoçniki stranı (Ülke Tarihinin Öğrenilmesinde Kaynak Olarak Şeki Zagatala Bölgesindeki Epigrafik Abideler), Menbeşunaslıgda Aktual Problemler Sessiyasının

Me'ruzeleri (Tarihi Kaynakların Araştırılması İliminin Güncel Problemleri Konulu Sempozyum Bildirileri), s. 2, Baranı 1985, (Rusça).

'71)Naxvuvan MR Yeni Kitabeler (Nahçıvan Muhtar Cumhuriyeti'nde Yeni Kitabeler) Tez dokl. nauçn. sessii. BÇ 1987 goda. (1987 Yılıında Yapılan BARTOLD Sempozyumu Bildirileri), s. 4, Moskova 1987, (Rusça).

72) Esrlerin Daş Yaddaşı (Yüzyılların Taş Hafızaları), Işık, 64 s., Bakü 1987, (Kitap).

73) Epigrafik Abideler Tarihi Menbe Kimi (Tarihi Belge Olarak Epigrafik Abideler), Sovyet Doğubilimciliğinin Materyalleri; Problemler ve Çözüm Yolları, Elm, s. 102 - 109, Moskova 1988.

74)Naxcivan MSR Epigrafik Abideler (Nahçıvan Muhtar Cumhuriyeti'nde Epigrafik Abideler), Böyük Oktyabr ve Azerbaycan'da arxeol.ve etnog. elminin inkişafı konferansiyanın materialları (Büyük Ekim Devrimi ve Azerbaycan'da Arkeoloji ve Etnografya İliminin Gelişimi Konulu Konferansın Materyalleri), s. 2, Bakü 1988.

75) Azerbaycan SSR Gax Rayonundan Yeni Epigrafik Abideler (Azerbaycan'ın Gah Bölgesi'nden Yeni Epigrafik Abideler), Tarihi menbelerin öyrenilmesinin neşrinin aktual problemleri ümumittifag sessiyasının tezisleri (Tarihi Kaynakların Araştırılması / Öğrenilmesi ve Yayınlanması İle İlgili Güncel Problemler Konulu Umumi Sempozyumun Bildirileri) 18 20 Ekim 1988, s. 2, Kutaisi 1988.

76) A. A. Xaçatryanın " Ermenistanın Ereb Kitabeleri VIII XVI Esr " Kitabına Re'y (A. A. XAÇATRYAN'ın " Ermenistan'ın Arap Harfli Kitabeleri VIII XVI. Yüzyıl (Erivan 1987)" Adlı Kitabına Rapor), Azerbaycan SSR Xeberleri TFH, No: 3, Bakü 1988.

Ekleme: Bu makale tarafımızdan Türkiye Türkçe' sine aktarılıp yayımlanmıştır, bk. **Prof. Dr. Meşedihanim Ni'MET, Ermeni İlim Adamları (!)na. Cevap I: A. A. XAÇATRYAN'ın Ermenistan'ın Arap Harfli Kitabeleri VIII XVI. Yüzyıl (Erivan 1987)**

"Adli Eseri Üzerine, Türk Yurdu, Kasım 1994, c. 14, sayı: 87, (433), s. 32 38, Ankara 1994.

77) **İzimizi İtirmeyek** (İzimizi Kaybetmeyelim), Elm ve Heyat, No: 8, Bakü 1988.

78) **Gutgaşen Rayonu Epigrafik Abideleri** (Gutgaşen Bölgesinin Epigrafik Abideleri), Elm ve Heyat, No: 9, Bakü 1988.

79) **(BUNİYATOV Z. M. ile birlikte) Daşlar Danışır / E. Şixsaidovun " Dağıstanın Epigrafik Abideleri Kitabına Re'y** (Taşlar Konuşuyor / E. ŞİHSAİDOV un Dağıstan'ın Epigrafik Abideleri Adlı Kitabına Rapor), Sovyet Dağıstan'ı, No: 1, Mahaçkala 1987.

80) **XII XIV. Esr Herbi Vezifeli Şehslər Həgında Bakının Epigrafik Abideleri** (XII XIV. Yüzyılda Askeri Şahıslara Ait Bakü'nun Epigrafik Kitabeleri), Bakı ve Abşeron Tarixinden sehifeler Meruzelerin Tezisleri (Bakü ve Abşeron Tarihinden Sayfalar Adlı Konferansın Bildirileri), s. 19 -21, Bakü 1990.

81)**Epigrafik Abidelerde Şehir İdaresi İle Elageder İstilahlar.** (Epigrafik Abidelerde Şehir Yönetimiyle İlgili Terimler), Orta Asya'nın Son Feodal Şehri, s. 182 187, Taşkent 1990.

82) **Aza Kendi Azad Şeheri Həgında** (Aza köyü Aza şehri Üzerine), Elm ve Heyat, No: 2, s. 13,*Bakü 1990.

83) **İslam İdeyaları İle Bağlı Yaranmış Merkezler** (İslami Görüş Çerçevesinde Meydana Gelmiş Merkezler), Elm ve Heyat, No: 4, s. 1 -3, Bakü 1990.

84) **Sufizmin Nahçıvanda Olmuş Merkezleri** (Sufizmin Nahçıvan'daki Merkezleri), Elm ve Heyat, No: 5, s. 17 -18, Bakü 1.990.

85) **Mehemmed ve Emircan Mescidlerinin Kitabeleri** (Mehemmed ve Emircan Camilerinin Kitabeleri), Elm ve Heyat, No: 6, s. 6 - 9, Bakü 1990.

86) **Şehid Türk Zabitanın Gebri Ziyaretgahdır** (Şehit Türk Subayının Mezarı Ziyaretgahdır), Elm ve Heyat, No:3, s. 11 , Bakü 19*91.

Ekleme: Bu makale tarafımızdan Türkiye Türkçe'sine aktarılıp yayımlanmıştır, *bk. Prof. Dr. Meşedihanım Nİ'MET, Şehit Türk Subayının Mezar Ziyaretgahdır*, Mina, Nisan 1992, sayı 26, s. 36 - 39 Erzurum 1992.

87) **Sıx Baba Piri** (Şıx Baba Piri), Elm ve Heyat, No: 7, s. 8 9, Bakü 1991.

88) **Sederek Mescidi** (Sederek Camii), Elm ve Heyat, No: 11 12, s. 19 20, Bakü 1991.

89)**Korpus Epigrafıçeskix Pamyatnikov Azerbaydjana Arabo Perso Tyurkoyazıçne nadpisi Baku i Apşeronu XI naçala XX veka. I** (Azerbaycan'ın Epigrafik Abideleri Külliyyatı I Bakü ve Abşeron'daki XI XIX. Yüzyıla Ait Arapça, Farsça ve Türkçe Kitabeler), Elm, Bakü 1991, 416 s. (kuşça), (Kitap).

90)**XII XTV. Esrlərde Azərbaycanda " Gediriyyə "Cəmiyyətinin Mərkəzi** (XIII XIV. Yüzyıllarda Azərbaycan'da Kadiriyyə Tarikati' nin Merkezi), Şərgşünasların IV. ümumittifag konferansının tezisleri (IV. Doğubilimciler Konferansı Bildirileri), Mahaçkala 1991.

91) **Gence Camesi** (Gence Camii), Elm ve Heyat, No: 1 3, s. 15 17, Bakü 1992.

92) **Cavad Xanın Abidesi** (Cavat Xan Abidesi), Elm ve Heyat, No: 4 6, Bakü 1992.

93)**Azerbaycanda Tapduk Baba ve Yunis Emre' nin Mezarları** (Azerbaycan-da Tapduk Baba ve Yunus Emre' nin Mezarları), Elm ve Heyat, No: 9, s. 6 9, Bakü 1991.

Ekleme: Bu makale tarafımızdan Türkiye Türkçe'sine aktarılıp yayımlanmıştır. *bk. Prof. Dr. Meşedihanım Nİ'MET, Azerbaycan'da Tapduk Baba ve Yunus Emre' nin Mezarları*, Türk Yurdu, c. 12. Temmuz 1992, sayı: 59, s. 36 -39, Ankara 1992.

94) **Ekere Çayı Hövzesindeki Türbelerin Me'marlıg Mektebinin Esasını Goymuş Me'mar Həgında** (Ekere Irmağı Havzası'ndaki Türbelerin Mimari Mektebinin Kurucusu Olan Mimar Hakkında), Yaxın ve orta şərg me'marlıgı ve incəsənətinə həsr olunmuş beynəlxalq konfransın me'ruzeleri (Yaxın ve orta Doğu Mimarisi ve güzel Sanatları Adına Düzenlenen

Uluslararası Konferansın Bildirileri), c. 2, s. 291-295, Bakü 1992.

95)Azerbaycanda Pirlər (Azerbaycan'da Pirlər), Bakü 1992, 115 s., (Kitap).

96)Epigrafiçeskie Pamyatniki Azerbaydjana Epxi Nizami (Azerbaycan'ın Nizami Devri Epigrafiç Abideleri), **Bakü 1991, 44 s.**, (Rusça), (Kitap).

97)Epigrafiçeskie Pamyatniki Gyandji (Gence'nin Epigrafiç Abideleri), Bakü 1991, 20 s. (Rusça), (Kitap).

98)Korpus Epigrafiçeskix Pamyatnikov Azerbaydjana Arabo Perso Tyurkoyaziçne nadpisi Şeki i Zagatala XIV naçala XX veka. II (Azerbaycan'ın Epigrafiç Abideleri Külliyyatı II Şeki ve Zagatala'daki XIV XX. Yüzyıla Ait Arapça, Farsça ve Türkçe Kitabeler), (Rusça), (Kitap), (Yayımlanmak üzeredir).

99)Garabağın Epigrafiç Abideleri (Karabağ'ın Epigrafiç Abideleri), Garabağ, (Yayımlanmak üzeredir.)